

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

תוכן

- א. לא ישע אדם אילן סמוך לשרדה חבירו אא"כ הרחיק ממנה ד' אמות.....2
- ב. ד' אמות שאמרו כדי עבודת הכרם.....2
- ג. הנטע את כרמו שמונה אמות על שמונה מותר להביא זרע לשם ... כרם הנטוע על פחות מד"א ... כרם ורואין את האמצעיים כאילו אינן.....3
- ד. הלכתא מארבע אמות ועד שש עשרה.....4
- ה. לפיכך יבש האילן או נקצץ יש לו קרקע פחות מכאן או יתר על כאן או שלקחן בזה אחר זה הרי זה לא קנה לא את הקרקע ולא את האילנות שביניהן לפיכך יבש האילן או נקצץ אין לו קרקע.....5
- ו. הרכובה שבגפן אינו מודד אלא מעיקר השני.....6
- ז. המבריך ג' גפנים ועקריהן נראין ר"א ברבי צדוק אומר אם יש ביניהן מד' אמות ועד שמונה מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין.....7
- ח. מכר לו שנים בתוך שדהו ואחד על המצר מהו שנים בתוך שלו ואחד בתוך של חבירו מאי תיקו.....8
- ט. מהו שתפסיק אמת המים מהו שתפסיק רשות הרבים מהו ריכבא דדיקלי מהו תיקו 8
- י. היה ארז ביניהן ... קנה וקנה.....9
- יא. כיצד הן עומדים ... כחצובא ... אבל כשורה לא מ"ט משום דמיזדרע בינתייהו.....9
- יב. המוכר ראש בהמה גסה לא מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש ... אבל בדקה מכר את הראש מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש.....9
- יג. ארבע מדות במוכרין מכר לו חמין יפות ונמצאו רעות הלוקח יכול לחזור בו רעות ונמצאו יפות מוכר יכול לחזור בו רעות ונמצאו רעות יפות ונמצאו יפות אחד מהם יכול לחזור בו שחמתית ונמצאת לבנה לבנה ונמצאת שחמתית עצים של זית ונמצאו של שקמה של שקמה ונמצאו של זית יין ונמצאו חומץ חומץ ונמצאו יין שניהם יכולין לחזור בהן.....10
- יד. מכר לו שוה חמש בשש והוקר ועמד על שמנה מי נתאנה לוקח לוקח יכול לחזור בו ולא מוכר.....12

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

דף פג.

א. לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו אא"כ הרחיק ממנה ד' אמות

כבר התבאר לעיל דף יח. וגף כו. שהבא ליטע¹ כרם בצד שדה של חבירו צריך להרחיק ד' אמות כדי עבודת הכרם² ואם היה גדר בינתיים א"צ להרחיק, וכן כשהיתה מחיצה בין הכרם לזרעים של חבירו ונפרצה, יש אומרים³ שעל בעל הכרם לגדור, ואם לא גדר חייב לשלם לבעל הזרעים שנאסרו, ויש אומרים⁴ ששניהם חייב לגדור כמו שהתבאר במסכת ב"ק דף ק.

ב. ד' אמות שאמרו כדי עבודת הכרם

והרחקה זו שהוזכרה⁵ בהבא ליטע כרם אמרו ז"ל שהוא שיעור אורך המחרישה, בארץ ישראל כיון שהיא ארץ הרים וגבעות ארכו ארבע אמות⁶, ובבבל שאינה הרים וגבעות סגני בשתי אמות, ואחר כך כל מקום ומקום לפי מנהגו. ובמקום שאין דרך לחרוש בין האילנות אין צריך להרחיק כלל,

¹ שו"ע ונו"כ שם כה

² וכתב הרמ"א שאם אין דרך לחרוש, אף כשאין מחיצה א"צ להרחיק, שטעם ההרחקה אמרו במשנה מפני עבודת הכרם, והיינו שבשעה שחורש לא יכנס לתוך שדה חבירו

³ חזו"א סי' י"ג סק"ז שכן דעת רבנו הרמב"ם שעל בעל הכרם לגדור ועי' בראב"ן סוף סי' נ"ג שדעתו דאפי' למ"ד אין אדם אוסר דבר שאינו שלו הכא אוסר דהוי כעלו מאלהן וצ"ל דהיינו בדניחא ל"י.

⁴ דעת רבנו יונתן בב"ק וב"כ בשטמ"ק שם בשם רמ"ה שאם אין ענבים בגפן שאז רק בעל הכרם מוזק עליו לגדור אבל אם יש ענבים בגפן ששניהן מוזקין על שניהן לגדור

⁵ שו"ע ונו"כ קנה כה

⁶ אף אם אינו מבקש לחרוש סביב אילנות ולהכניס מחרישתו על שדה חבירו, מ"מ חבירו שנמטע כבר בתוך שדהו יכול לעכב עליו מליטע שם, ואומר לו כבר החזקתי באילני שהוא נמטע בקצה שדה שלי לחרוש סביבו ולהוליך המחרישה בתוך שדה שלך כפי צורך המחרישה, ועיין פרישה [סעיף ל"ה - ל"ו]. ושם כתבתי, שנראה דהיינו דוקא כשהאילן שבשדה חבירו עומד על מיצר חבירו, אבל אם אין האילן עומד על המיצר, אלא אמה או ב' אמות סמוך למיצר, אז זה שבא ליטע בתוך שדהו אין צריך להרחיק אלא המותר עד תשלום ד' אמות, ואמרינן דכך הסכימו מתחילה דזה ירחיק אילנו ממיצרו שיעור זה וחבירו שבצידו ירחיק המותר, ומה שביני ביני יהיה מיוחד להמחרישה שצריכה להרישת האילנות דשניהם, דומה למ"ש המגיד משנה [פ"י משכנים ה"ח] והביאו מור"ם כאן בהג"ה, דכשבאו ליטע שניהם כאחד כל אחד מרחיק חצי השיעור, ודוק. סמ"ע שם נז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

ובמקום שצריכין להרחיק ובאין שניהם לנטוע בבת אחת מרחיק כל אחד חצי השיעור.

ג. הנוטע את כרמו שמונה אמות על שמונה מותר להביא זרע לשם ... כרם הנוטע על פחות מד"א ... כרם זרואין את האמצעיים כאילו אינן

כבר התבאר במסכת עירובין דף ג: ולעיל דף לו. שהבא⁷ לזרוע בצד הכרם מרחיק ממנו ארבע אמות מעיקרי הגפנים, כלומר מסוף הגזע של הגפנים שמקום הגזע אינו עולה מן המנין, וזרע, וזה נקרא עבודת הכרם שעד ארבע אמות הוא צורך חרישת הכרם, ולהפוך המחרישה, וצריך ליזהר שלא יסכנו הענפים על הזרעים ששם אסור לזרוע, ואם גפן יחידית היא מרחיק ממנה ששה טפחים וזרע, שבגפן יחידית מספיק לעבודתה ו' טפחים.

היתה שורה אחת של גפנים זו בצד זו אפילו הן מאה, אין זה כרם אלא כגפן יחידית, דהלכה למשה מסיני הוא שכרם הוא דוקא של ה' גפנים, ודוקא ב' שורות, עכ"פ שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב. ומרחיק מן השורה ששה טפחים וזרע.

היו שתי שורות הרי אלו כרם, וצריך להרחיק ארבע אמות מכל צד ואחר כך זרע. וכמה יהיה בכל שורה שלש גפנים⁸ או יותר.

במה דברים אמורים בשהיה בין כל גפן וגפן, לא פחות מארבע אמות, ולא יותר משמונה אמות, ואמות אלו נמדדין חוץ ממקום האילנות ואין חילוק בין אילנות ילדות או זקנות.

⁷ רמב"ם הלכות בלאים פרק ז הלכה א ב ודרך אמונה שם, שו"ע ונו"כ יו"ד לא – לג
⁸ אף על גב דסגי בה' גפנים שתיים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מ"מ כתב הרמב"ם דשצריך ג' גפנים בכל שורה ושורה משום שזה עיקר כרם קטן, אלא דגם אם חסר א' אמרי' דרואין כאילו אחרת נטועה כנגד הזנב והוי ג' נגד ג' אבל אם יש שם גדר בין הזנב לבין מקום הראוי לששית אינו כרם כיון שאין ראוי לשלשה נגד שלשה וא"צ להרחיק ממנו אלא ו' טפחים

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל אם היה בין שתי השורות שמונה אמות, חוץ ממקום הגפנים עצמן, ואפי' אם הי' ג' שורות ונחרבה האמצעית ונשארו ב' שורות שביניהן ח' אמות, הרי אלו כמובדלות זו מזו ואינן כרם אחד, ואינו מרחיק אלא ששה טפחים מכל שורה, וכן אם היה ביניהן פחות מארבע, כיון שיונקים יותר מדאי אחד מהשני, אינם מצליחים ועומדין ליעקר, ולכן אין מצטרפין להיות כרם, והרי אלו כגפן אחת, ומרחיק ששה טפחים לכל רוח.

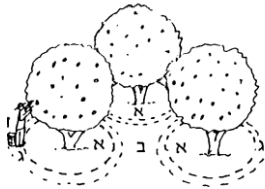
היו שלש שורות אף על פי שיש ביניהן פחות מארבע, הרי אלו כרם, ורואין את האמצעיות כאילו אינם, שהרי אפי' תוריד את האמצעיות שעומדין ליעקר ישאר שיעור כרם, לכן נחשב כרם.

וכן אם היו ו' גפנים נגד ו' גפנים שאין ידוע איזה עומדים ליעקר, ואיזה ישאר מ"מ כיון שבכל אופן ישאר שיעור כרם ה"ז כרם.

וכן אם יש ד' שורות או יותר שאם תוריד כל הפנימים ישאר בין ב' החיצונים ד"א נחשב כרם, וכל האמצעים כאילו אינן.

אין אומרים רואין את האמצעיים כאילו אינן רק כדי להחשיבו ככרם, אבל לא לבטלו מתורת כרם, לפיכך באופן שאם ינטל האמצעיות ישאר ביניהן ח' אמות, כגון שבין אילן לאילן פחות מעט מד"א, ומקום האילן אמה או חצי אמה, מ"מ נקרא כרם.

ד. הלכתא מארבע אמות ועד שש עשרה

כבר התבאר שהמוכר לחבירו אילנות בתוך שדהו⁹, אם מכר לו ג' אילנות בבת אחת¹⁰ סתם שלא פירש אם מוכר לו קרקע שביניהם ואפילו ג' נטיעות קטנות או בדי אילן¹¹, והאילנות עומדים שנים זה כנגד זה והשלישי מכוון ביניהם, ומרוחק מהם, כזה ☞ ויהיה בין כל אילן ואילן לא

⁹ שו"ע ונו"כ שם ו ז

¹⁰ אבל בזה אחר זה ה"ז כיהיד.

¹¹ והרמ"א כתב שיש אומרים שאם הם דקים שהעול כובשן לא קנה הקרקע שביניהם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

פחות מד' אמות ולא יותר¹² מט"ז אמה¹³, ג' אילנות חשיבי שדה¹⁴, ומסתמא
מכר לו כל הקרקע.

**ה. לפיכך יבש האילן או נקצץ יש לו קרקע פחות מכאן או
יתר על כן או שלקחן בזה אחר זה הרי זה לא קנה לא את
הקרקע ולא את האילנות שביניהן לפיכך יבש האילן או
נקצץ אין לו קרקע**

כבר התבאר לעיל הך לז. ודרף עא. שהמוכר לחבירו אילנות בתוך שדה¹⁵,
אם מכר לו ג' אילנות בבת אחת¹⁶ סתם שלא פירש אם מוכר לו קרקע
שביניהם, והאילנות עומדים שנים זה כנגד זה והשלישי מכוון ביניהם,
ומרוחק מהם, כזה ☞ ויהיה בין כל אילן ואילן לא פחות מד' אמות ולא יותר
מט"ז אמה¹⁷, ג' אילנות חשיבי שדה¹⁸, ומסתמא מכר לו כל הקרקע.

ויש ללוקח גם קרקע הראוי להם¹⁹, והיינו תחתיהם וביניהם וחוצה להם כדי
שיוכל ללקוט הפירות של האילנות, וקנה גם האילנות קטנים שביניהם²⁰,
ואפילו יבשו או נקצצו האילנות שמכר לו, נשאר הקרקע שלו, ונוטע הלוקח
אחרים תחתיהם²¹, ויכול הלוקח לזרוע גם בקרקע שביניהם, אבל הקרקע
שמחוצה להם אין אחד יכול לזרוע אלא מדעת חבירו.

¹² והיינו טעמא, דפחות מד' אמות אין להם יניקה כפי צרכן ובעקורים דמי, ויתר מט"ז אמות אין הקרקע בטילה
אצלם כיון שא"צ ליניקתן כולי האי. סמ"ע כד

¹³ היכן הוא מודד, מהעיקר הרחב של אילנות

¹⁴ ובטור [סעיף ח'] כתב עוד ז"ל, ואם קנה ג' יוצאין משורש אחד למטה תחת הקרקע ולמעלה מן הקרקע הן ג'
ונטועין כראוי, יש להן קרקע, עכ"ל. סמ"ע שם טז

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם ו ז

¹⁶ אבל בזה אחר זה ה"ז כיחיד.

¹⁷ היכן הוא מודד, מהעיקר הרחב של אילנות

¹⁸ ובטור [סעיף ח'] כתב עוד ז"ל, ואם קנה ג' יוצאין משורש אחד למטה תחת הקרקע ולמעלה מן הקרקע הן ג'
ונטועין כראוי, יש להן קרקע, עכ"ל. סמ"ע שם טז

¹⁹ וכ"ש שיש לו דרך לאילנות לעבור בתוך שדהו של מוכר, כמ"ש בשו"ע סימן ריד סעיף ב גבי מוכר בור
ודות, ועי' סמ"ע סימן רטז ס"ק לא

²⁰ ב"י כתב שם עליו דהוא דבר פשוט, דאילו גדולים אינו מן הסברא שיהיו בטלים עם הג' שקנה. סמ"ע יח

²¹ ויש לעיין אם יכול לעשות שם תשמישים אחרים, כגון לבנות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

אבל אם לא היו עומדים בשורה הזאת, או שהיו מקורבים פחות מארבע אמות, או מרוחקים יותר מט"ז אמה, או שלקחן זה אחר זה, או שמכר לו שנים בתוך שדהו ואחד על המצר, או שנים בתוך שלו ואחד בתוך של חבירו, או שהפסיק בור או אמת המים או רשות הרבים ביניהם, הרי זה אין לו קרקע, לפיכך לא קנה האילנות שביניהם ואם יבש האילן או נקצץ ילך לו.

ו. הרכובה שבגפן אינו מודד אלא מעיקר השני

גפן שעלה²² העץ שלה מן הארץ מעט ואחר כך נעקם סמוך לארץ²³ ונמשך על הארץ וחזר ועלה כמו ארכובה, כשמודדין בין הגפן ובין הזרע ששה טפחים, או ארבע אמות, כנזכר, אין מודדין אלא מסוף הארכובה²⁴ לא מעיקר הגפן הראשון.

וגפן שעב מלמטה והולך ומיצר מלמעלה אם אין העיקר שלמטה נראה כגון שמכוסה באדמה, מודדין מהשני, אבל אם העיקר שלמטה נראה מודדין מהתחתון²⁵ שהוא הרחב²⁶, וי"א²⁷ שמודדין מהאמצעי שאינו לא עב ביותר ולא דק ביותר, וכן אם הרכיבו אילן ונעשה יותר עב במקום א' תלוי במחלוקת²⁸.

²² רמב"ם הלכות כלאים פרק ח הלכה י

²³ ודוקא שנתעקם מיד סמוך לארץ וכל הגפן נטוי ורחוק משרשו ולכן מודדין ממקום שהגפן אבל אם עלה קצת יותר גבוה מהארץ מודדין מעיקרו ואם הבריכו בארץ וחזר והוציאו במקום אחר אם העיקר הראשון אין נראה מודד מהשני ואם נראה מודדין משניהן. דרך אמונה שם נו

²⁴ ששם נחשב עיקר הגפן הראשון ולא מהעיקר הראשון.

²⁵ זה פי' הר"ש וכ"כ הרשב"ם ורבנו גרשום ור"י מיגש ורמב"ן כאן שהתחתון עב מהעליון ולא כהנמוקי' שם שכ' שהעליון יותר עב ופי' התוס' והרמב"ן שם דפשיט דמהרחב מודדין וכ"פ רבנו בפכ"ד ממכירה ה"ד ובשו"ע חו"מ סי' רט"ז ס"ז וכן משמע לשון רבנו לעיל רפ"ז שכ' מעיקרי הגפנים.

²⁶ ובחו"מ סי' רט"ז ס"ז פסק בדעה ראשונה דמודדין ממקום הרחב.

²⁷ כ"ד הרשב"ם כאן והר"א אב"ד בשם ר"ח והרמ"ה ור"י קרקושא והנמוקי' שם והאגודה פ"ז דכלאים ועי' ברבנו גרשום בב"ב שם שפסק דמהקצר מודדין ובמאירי ובתוס' הרא"ש (המובא בשטמ"ק) שם פסק דמתחתון מודד.

²⁸ כן פירשו הרבה ראשונים עי' רשב"ם ורבנו גרשום בב"ב והר"ש כאן אבל רוב הראשונים פי' כפי' רבנו עי' ברמב"ן וחי' הר"ן שם וריטב"א ומאירי ותוס' שם ור"י קרקושא ושאר ראשונים ועי' בריטב"א מה שביאר דעת רשב"ם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

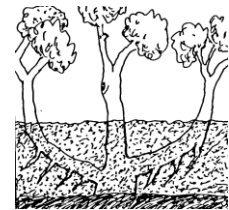
מסנת בבא בתרא

לענין מקח וממכר²⁹ כשמודד המרחק בין האילנות לידע אם קנה את הקרקע, מודד, מהעיקר הרחב³⁰ של אילנות.

ז. המבריד ג' גפנים ועקריהן נראין ר"א ברבי צדוק אומר אם יש ביניהן מד' אמות ועד שמונה מצטרפין ואם לאו אין מצטרפין

המבריד שלש³¹ גפנים³² ועיקריהם נראין, אם יש ביניהן לא פחות מארבע אמות בין עיקר לעיקר עד שמונה ולא יותר על ח' אמות הרי אלו מצטרפין לשאר גפנים העומדות וכאילו לא הבריכן, צריך להרחיק מסוף המקום שיוצא ד' אמות ואף על פי שרחוק מהכרם טובא, אבל במקום שיוצאין אין לחוש על המרחק, ואם לאו אינם מצטרפות. אלא דינן כגפן יחידית³³.

אבל אם אין³⁴ עקריהן נראין אין מודדין אלא במקום שיוצאין ואם אינן שם תוך שיעור צירוף לכרם אין מצטרפין ואם גם בעד האחר אין יוצאין א"צ להרחיק מהן כלל ורק על גבם אסור לזרוע.

²⁹ שו"ע ונו"כ רמז ז

³⁰ ז"ל הטור [סעיף ח'], ואלו ד' אמות והט"ז אמות מודדין אותן ממקום יציאת האילן מן הארץ שהוא עבה, סמ"ע שם כה

³¹ רמב"ם הלכות כלאים פרק ו הלכה ט

³² רבנו מפרש דמיירי שמכנים את הגפן בארץ ויוצא הענף במקום אחר וגם עיקרו הראשון נראה קצת בחוץ ולא התכו מהאילן הראשון וגם אין סופו להתכו אלא מניחו כך שיינק גם מהעיקר הראשון וגם מהשרש החדש ולכן דיינינן ליה כנטפל לכרם ואף אם שרשי ההברכה רחוקים הרבה מהכרם מצטרפין לכרם ע"י העיקר הראשון וצריך להרחיק גם מהם ד' אמות ודוקא ג' אילנות דחשיבי ומצטרפי עם הכרם אבל פחות מג' אין מצטרפין עם הכרם ודינן כגפן יחידית וגם דוקא אם הם נטועים מד"א עד ח' אמות דאז חשיבי ואינן בטלין והוי בכלל הכרם אבל אם נטועין פחות מד"א אף על גב שאילו לא הבריכן הי' להן דין כרם כמו שיתבאר בפ"ז ה"ב ג' מ"מ השתא שהבריכן בטלים וכן אם רחוקין זה מזה יותר מח' אמות. חו"א סי' י"ג סק"ב י"ג וכעין זה כתב במרכבת המשנה ע"ש

³³ חו"א סי' י"ג סק"ג

³⁴ דרך אמונה שם נב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ולענין מקח וממכר כבר התבאר שם שאפילו ג' נטיעות קטנות או בדי אילן³⁵, דינם כמוכר שלוש אילנות ודינם כנוכר

ח. מכר לו שנים בתוך שדהו ואחד על המצר מהו שנים בתוך שלו ואחד בתוך של חבירו מאי תיקו

כבר התבאר שבשלושה³⁶ אילנות אלו לא קנה קרקע אם לא היו עומדין על הצורה הנזכרת, שהאילנות אינם עומדים שנים זה כנגד זה והשלישי מכוון ביניהם, וכן לא קנה כשהיו מקורבין פחות מד' אמות, או מרוחקין יותר מי"ו אמה, או שלקחן זה אחר זה, או שמכר לו שנים בתוך השדה ואחד על המיצר, או שנים בתוך שלו ואחד בתוך של חבירו, הרי זה אין לו קרקע³⁷, לפיכך לא קנה האילנות שביניהם, ואם יבש האילן שקנה או נקצץ ילך לו שאין לו בקרקע כלום.

דף פב:

ט. מהו שתפסיק אמת המים מהו שתפסיק רשות הרבים מהו ריבנא דדיקלי מהו תיקו

וכן בשלושה³⁸ אילנות אלו לא קנה קרקע כשמפסיק ביניהם בור או אמת המים, או רכב דקלים או רשות הרבים ביניהם, הרי זה אין לו קרקע³⁹, לפיכך לא קנה האילנות שביניהם, ואם יבש האילן שקנה או נקצץ ילך לו שאין לו בקרקע כלום, והוא שאין גזעו מחליף, אבל אם גזעו מחליף אין זה אילן חדש אלא בעולה מן הגזע דמי והוא משל בעל האילן.

³⁵ והרמ"א כתב שיש אומרים שאם הם דקים שהעול כובשן לא קנה הקרקע שביניהם

³⁶ שו"ע ונו"כ רמז ז

³⁷ בע"י דרב פפא ולא נפשטא וכתב הר"ף וק"ל כל תיקו דממונא חומרא לתובע וקולא לנתבע וכתב ה"ה והמחבר אף על פי שדרכו לפסוק בכל תיקו דממון אם תפס אין מוציאין מידו שאני קרקע דבזוקת בעליה עומדת. באר הגולה שם ד

³⁸ שו"ע ונו"כ רמז ז

³⁹ בע"י דרב אשי שם ע"ב ולא נפשטא וממעם דלעיל. באר הגולה שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

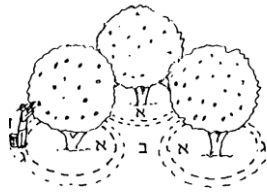
הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

י. היה ארוז ביניהן ... קנה וקנה

בג' אילנות כשיש ללוקח גם קרקע הראוי להם⁴⁰, והיינו תחתיהם וביניהם וחוצה להם כדי שיוכל ללקוט הפירות של האילנות, קנה גם האילנות קטנים שביניהם⁴¹.

יא. כיצד הן עומדים ... כחצובא ... אבל כשורה לא מ"ט משום דמיזדרע בינתייהו

כבר התבאר שאותם ג' אילנות צריך שיהיו האילנות עומדים שנים זה כנגד זה והשלישי מכוון ביניהם, ומרוחק מהם, כזה אבל אם עמדו בשורה אינו קונה הקרקע.

יב. המזכר ראש בהמה גסה לא מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש ... אבל בדקה מכר את הראש מכר את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש

המזכר את⁴² הראש בבהמה גסה אפילו אחר שחיטה⁴³ לא מכר את הרגלים, מכר את הרגלים לא מכר את הראש, מכר את הריאה לא מכר את הכבד, מכר את הכבד לא מכר את הריאה, אבל בבהמה דקה מכר את הראש מכר את הרגלים, מכר את הרגלים לא מכר את הראש, מכר את הריאה מכר את הכבד, מכר את הכבד לא מכר את הריאה.

⁴⁰ וכ"ש שיש לו דרך לאילנות לעבור בתוך שדהו של מוכר, כמ"ש בשו"ע סימן ריד סעיף ב גבי מוכר בור ודות, ועי' סמ"ע סימן רמז ס"ק לא

⁴¹ ב"י כתב שם עליו דהוא דבר פשוט, דאילו גדולים אינו מן הסברא שיהיו בטלים עם הג' שקנה. סמ"ע יח

⁴² שו"ע ונו"כ רכ יד

⁴³ סמ"ע כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

**יג. ארבע מדות במוכרין מכר לו חטיין יפות ונמצאו רעות
הלוקח יכול לחזור בו רעות ונמצאו יפות מוכר יכול
לחזור בו רעות ונמצאו רעות יפות ונמצאו יפות אין אחד
מהם יכול לחזור בו שחמתית ונמצאת לבנה לבנה
ונמצאת שחמתית עצים של זית ונמצאו של שקמה של
שקמה ונמצאו של זית יין ונמצא חומץ חומץ ונמצא יין
שניהם יכולין לחזור בהן**

הקונה מחבירו⁴⁴ מין ממיני פירות ונתן לו מין אחר⁴⁵, אין כאן מכר כלל,
אפילו כשהמין השני עדיף⁴⁶, ושניהם יכולים לחזור

אבל אם נתן לו מאותו מין מסוג גרוע⁴⁷ מכפי שהתנו⁴⁸, ה"ז בכלל מקח
טעות, אף על פי שאין אונאה בדמים, והלוקח יכול לחזור⁴⁹, ולא המוכר,

⁴⁴ שו"ע ונו"כ רלג א

⁴⁵ ובשו"ע שם הוזכרו בדין זה חטים לבנות ואדומות, יין וחומץ, עצים של זית ושל שקמה, ובפוסקים הוזכרו
עוד זהב מצבע אחר, או בגד בעובי אחר או במדה אחרת. ובכמה מקומות בש"ס הוזכרו ענינים שאמרו בהם
למאי נ"מ למקח וממכר, שאם לא נתן לו כפי המדובר הוא מקח טעות, ואינו מצוי כ"כ.

⁴⁶ סמ"ע שם. בשו"ת גוא"י סימן ט מביא מה שמסתפק בשער אפרים הו"מ סימן א במוכר לו עורות חלק
במשקל י"ד (קלים) וחלק במשקל ט"ו (כבדים יותר), ונמצאו כולם במשקל ט"ו, וכתב הגוא"י דכל שיש לו
סיבה שרוצה באלה ה"ז אונאה, וה"נ אפשר שרוצה דוקא בקלים, והמשל"מ פ"ז מה' מכירה סובר דהוי כמין
אחר, עיי' שם, ועי' פעמוני זהב מ"ש בזה.

⁴⁷ מדברי המ"מ נראה דלאו דוקא שהמין גרוע, אלא שאמר שמוכר לו יפות ונמצא שקורין לכמותן רעות, כיון
שיש בזה שנוי השם, הוי קצת כשנוי מחפץ לחפץ, ועי' משפ"ש סימן רלב סעיף מז ד"ה ועי' בפסק בענין דבר
שיש לו שם לווי, ועי' בדבריו סימן רלג. ובשו"ת רשד"ם סימן שפה משמע שאפילו אינם רעות, אלא שהראה
לו דוגמא, או שאמר לו שאצל פלוני יכול לראות דוגמא, כל שאינו ממש כאותה דוגמא הו"ל בכלל יפות
ונמצאו רעות.

⁴⁸ בנה"מ סימן רלד סק"ב משמע שבהמה שנמצאה טריפה הוי כב' מינים, וצ"ע

⁴⁹ וכתב הפרישה סימן רלב סעיף יד שגם אם רוצה המוכר להשלים לו ההפרש אינו יכול לבוף את הלוקח
לקיים המקח, אלא אם מתרצה הלוקח לקיים המקח חייב המוכר להשלים לו הפחת, ואף אם מתרצה הלוקח
לקבל הפחת ולקיים המקח, יכול המוכר לומר או החזר לי המקח ואחזיר לך מעותיך או קבל המקח כמו שהוא
ולא אחזיר לך כלום, ובנתיה"מ סימן רלג סק"א כתב שביפות ונמצאו רעות כיון שמדינא יש כאן ביטול מקח,
אף באונאת שתות דינו כיותר משתות באונאה, שאם המתאנה תובע אונאתו יכול גם המתאנה לחזור, מיהו
כל זה לדעת הפוסקים שבאונאה יתר משתות רק המתאנה יכול לחזור, ונמצא שביפות ונמצאו רעות באונאת

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

כגון שאמר לו מכור לי חיטים יפות ונמצאו רעות, וה"ה אם אמר לו רעות ונמצאו יפות יכול המוכר לחזור ולא הלוקח.

ואם ראה הלוקח⁵⁰ את המקח⁵¹ אינו יכול לחזור⁵².

יש אומרים⁵³ שאם גם הסוג השני ראוי לאכילה, אף על פי שיש קצת מקפידים על סוג זה, אין זה מקח טעות, אא"כ הוברר שהלוקח הוא מהמקפידים, יכול לחזור בו.

שתות דומה לאונאת דמים ביתר משתות, אבל לדעת הפוסקים שם שגם המאנה יכול לחזור, ביפות ונמצאו רעות נחתינן דרגא, ואם המתאנה תובע החזרת שתות חייב המאנה להחזיר לו ואינו יכול לבטל המקח, עיין שם. והוסיף בערוה"ש שביפות ונמצאו רעות באונאת פחות משתות פשוט שאינו יכול לתבוע האונאה, דממ"נ אם תובע מדין אונאת מקח הרי פחות משתות הוא מחילה, ואם מצד שנמצאו רעות, הרי זה כדין אונאת שתות שכתב הנתיחה"מ לדיעה ראשונה שאם תובע האונאה יכול המאנה לחזור, ועי' ד"ג כלל ו סימן כו בשם נטע שעשועים. כתב עוד בשו"ע שם שאם מכר לו רעות ונמצאו רעות, יפות ונמצאו יפות, אף על פי שאינם יפות שאין למעלה מהם, ולא רעות שאין למטה מהם, הרי זה כדין אונאה, ור"ל שאם הם בגדר יפות אין צריך שיהיו הכי יפות, אם לא מדין אונאה, וכן אם הם בגדר רעות אין צריך שיהיו בגדר הכי רעות, ועי' סמ"ע שם.

⁵⁰ רמ"א רלב ז כגון שמכר לו כלי של עץ ואמר שהוא של זהב, הואיל והזוי ליה יכול לומר שהוא טוב כשל זהב, וכתב בערוה"ש דה"ה בכל הסחורות כה"ג, שכן דרך התגרים, ומשמע דאיירי בדבר שיכול להבחין בראיה, ואפשר שגם צריך סיבה שיוכל לתלות מה שאמר כן, אבל בלא"ה לא, ופשוט דאיירי כשאין אונאה בדמים, שבאונאה הרי לא אמרינן דידע ומחיל.

⁵¹ ובכנה"ג סימן רכו הגהב"י אות כג בשם המבי"ט ח"ג סימן צז שאם מכר לו כמה חפצים וחלק מהם היו בידו והראם לו, והשאר היו במקום אחר, ואותם שבידו היו גרועות מאלו שלא ראה, אינו יכול למעון מענת מום על השאר, דכיון שראה אלה ונתרצה, כ"ש בשאר שאינן גרועות כ"כ, וה"ז כאומר יודע אני שאינו שוה כ"כ, עיין שם.

⁵² ובמנחת פתים סימן רלב סעיף ג כתב בשם שו"ת מהר"ם ב"ב סימן תעט במי שנתן לאומן זהב לעשות צפוי לס"ת והביאו לו בלילה ובבוקר ראה שהוא כסף, ופסק דכיון שכבר נתן הצפוי על הס"ת וכבר עברו כמה ימים וזמנים ולא ערער, הוי מחילה, ותמה המנח"פ למה ליה טעם שכבר עברו ימים וזמנים, תיפוק ליה שכבר נשתמש בו, ותיירץ דכאן לאו מדין מ"ט הוא, דכיון שנתן לו זהב והחזיר לו כסף גזילה הוא, ומחמת השימוש אין ראיה שמחל, רק בצירוף הזמן, וצ"ע שאם מתורת גזילה גם הזמן אינו מוכיח שיש מחילה, שלא מצינו בגזילה שחסרון תביעה יהא כמחילה, ודוחק לומר שצירוף שניהם הוי מחילה, ולולא דברי המנח"פ אפשר שדומה למכר לו מין אחר שאינו מקח כלל ושניהם יכולים לחזור, ובזה אין בנשתמש משום מחילה (והזמן אינו אלא שלא יוכל לבטל המקח, אבל ההפרש ודאי שצריך להחזיר), וקצת אפשר לדייק כן מדברי הרשד"ם סימן שפה, וכן מחלק המנח"א בהנהותיו על הרמב"ם פט"ו מה' מכירה, עיין שם, וצ"ע, ועי' גם בפני משה שכתב בהדיא שבשני מינים אין בהשתמשות משום מחילה, אבל במין אחר משני סוגים משמע ברשד"ם שם דנשתמש הוי כמחילה.

⁵³ רמ"א סימן רלג מדברי התרוה"ד הנ"ל שאם ידוע שהלוקח אסמנים כ"כ שאינו אוכל כלל בשר שאינו מסורס, אף על פי שלרוב העולם ראוי לאכילה, בתר דידיה אולינן, והוסיף הסמ"ע דהו"ל לגביה כמכר לו יפות ונמצאו רעות, ובנתיחה"מ בחידושים מסתפק אם צריך גם שהמוכר ידע שהלוקח איסמנים, דומיא דשור ונמצא נגחן (עי' לעיל סעיף טז), ולענין היה נראה דשאני הכא שפירש שרוצה בשר איל מסורס, ואף על פי שלא ידע המוכר אמרינן שהיה עליו לברר ולהתנות.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

ויש לעיין כשהזכיר לו שם בית החרשת ונתן לו מבית חרשת אחר, ואין שום הבדל בטיב, נראה שאם יש מקפידים על כך, יש מקום לומר דהוי כשני מינים, אבל כשאין דרך להקפיד לא מסתבר שיכול להקפיד על כך⁵⁴.

יד. מנר לו שוה חמש בשש והוקר ועמד על שמנה מי נתאנה לוקח לוקח ינול לחזור בו ולא מוכר

כבר התבאר במסכת כתובות דף פד. ובב"מ דף מט: ולעיל דף פג: שאסור⁵⁵ להונות לחבירו כלומר לעשות רמאות בעסקי מקח וממכר בין במקחו כלומר לקנות ממנו בפחות שוויו, בין בממכרו למכור לו ביותר משוויו, ואיזה מהם שאינה את חבירו בין לוקח בין מוכר עובר בלאו, דכתיב (ויקרא כה פסוק יד) וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לְעַמִּיתְךָ אוֹ קָנָה מֵיַד עַמִּיתְךָ אֶל תִּזְנֶנּוּ אִישׁ אֶת אָחִיו. אולם אין לוקין על לאו זה אפילו עבר עליו במזיד והתראה, משום שניתן להשבון שהוא בכלל השב תשיב דגזילה שחייב להחזירו וכל לאו שניתן להשבון אין לוקין עליו שהשבתו עושה כאילו לא עבר עליו ואין כאן מלקות.

המאנה את חבירו במקח⁵⁶, בין שנתאנה מוכר ובין שנתאנה לוקח, שיערו חז"ל שאם האונאה היא פחות משתות הרי זה מחילה⁵⁷ ואינו חייב להחזיר,

⁵⁴ פתחי חושן חלק ה פרק יב הערה עא

⁵⁵ שו"ע חו"מ רכו א

⁵⁶ שו"ע ונו"ב שם ג וכתב הסמ"ע שאפילו המתאנה מוחזק במעות וטוען שלא מחל אין שומעין לו

⁵⁷ בערוה"ש סעיף ב כתב להדיש שלא אמרו בפחות משתות הוי מחילה אלא בסחורות שאין להם קביעת מקח בצמצום, אבל דבר שכל בעלי חנויות מוכרים בשוה, כמו לחם וקמח ומלח וכיוצא בזה, אף בפחות משתות לא הוי מחילה, ובעין זה כתב בסעיף ז, ובזמננו מצוי הדבר בדברים שיש פיקוח על מחירם, ומדבריו משמע שלא דוקא אלה, אלא כל שיודע המתאנה אינו בכלל מחילה, וצ"ע בחידוש זה. פתחי חושן חלק ה פרק יא הערה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

היתה האונאה שתות בצמצום, חייב להחזיר כל האונאה⁵⁸, אבל אינם יכולים⁵⁹ לבטל⁶⁰ המקח⁶¹, באונאה יותר משתות המקח בטל.

שיעור שתות⁶² הוא בין כשהאונאה בשתות שווי המקח, כגון שמכר שוה שש בחמש, שיש כאן אונאה למוכר, או שמכר שוה שש בשבע שיש בו אונאה ללוקח, ובין כשהאונאה בשתות המעות שנתן, כגון שמכר שוה חמש בשש, בצד אונאה ללוקח, או שמכר שוה שבע בשש שיש בו אונאה למוכר, בכל אלה נקנה המקח וחייב המאנה להחזיר האונאה.

היתה האונאה⁶³ פחות משתות כל שהו במקח וגם במעות, כגון שמכר שוה שש בשבע פחות פרוטה, או שוה שבע בשש ופרוטה, לכו"ע ה"ז בדין מחילה.

היתה האונאה⁶⁴ יותר משתות כל שהו במקח וגם במעות, כגון שמכר שוה חמש בשש ופרוטה, או שוה שש בחמש פחות פרוטה, הרי זה בדין בטול מקח לכו"ע.

היה בשעת⁶⁵ מקח אונאה יותר משתות⁶⁶, והרי המקח בטל, אלא שבינתיים תוך כדי שיעור בכדי שיראה נשתנה השער, ועתה יש אונאה יותר משתות

⁵⁸ ולא אמרינן שיחזיר רק הפרוטה המשלימה לשתות, והשאר יהא בדין מחילה, שו"ע וסמ"ע שם. ודין החזרת אונאה נראה מדברי הלבוש והב"ח שהוא בכלל גזילה, וכ"כ בפנ"י בפ' הוהב, ובנה"מ סימן רכז ס"ק יט קרי ליה ניתק לעשה דהשבה, ונראה דפשיטא ליה שהוא בכלל והשיב את הגזילה, והאדר"ת (בקונטרס את דבר המשפט, נדפס בסוף טור חו"מ הוצאת אל המקורות) נראה דלא פסיקא ליה שחיוב השבת אונאה הוא מדין גזל

⁵⁹ ומבואר בפוסקים שאין המוכר יכול לומר לא נתרציתי למכור בפחות, ויהא המקח בטל, ע"י חידושי הגר"ח פט"ו מה' מכירה ה"א.

⁶⁰ אם לא משך הלוקח את החפץ אלא בקנין מעות ורוצה המתאנה לחזור, כתב הב"ח בסימן רכז שא"צ לקבל מי שפרע, אבל אם המאנה רוצה לחזור מקבל מי שפרע, והש"ך בסימן רד סק"ב סובר דכיון שנקנה המקח מדינא, הרי הוא לענין מי שפרע כמשיכה וכל החזור מקבל מי שפרע.

⁶¹ שו"ע ונו"כ שם ב

⁶² שו"ע ונו"כ שם ב

⁶³ שו"ע ונו"כ שם ג

⁶⁴ שו"ע ונו"כ שם ד

⁶⁵ שו"ע ונו"כ רכז י יא

⁶⁶ כגון שמכר לו שוה ד' בה' והרי יש שיעור ביטול מקח ללוקח, ועתה נתייקר ועמד על ז' שיש עתה אונאה בשיעור ביטול מקח למוכר, הלוקח יכול לחזור ולא המוכר, שיכול הלוקח לומר אילו לא איניתני לא היית יכול לחזור ועתה שאיניתני תוכל לחזור, ויהא חוטא נשכר, וכן להיפך, וכתב הסמ"ע ס"ק כא שאפילו לדעת הרמ"א דלעיל שבביטול מקח יכול גם המאנה לחזור, שאני הכא שמיד כשנתייקר בודאי שלא יחזור המתאנה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסנת בבא בתרא

לזה שהיה מקודם המאנה, נשאר דינו כמו שהיה בשעת המקח, ומי שהיה אז המתאנה יכול לחזור בו.

וכן אם בשעת⁶⁷ מקח היתה אונאה שתות בצמצום, ואח"כ נשתנה השער ואין בו אונאה, או שיש עתה אונאה ביותר משתות, המקח קיים, וחייב המאנה להחזיר האונאה שהיה בשעת מקח⁶⁸.

וכל שכן⁶⁹ אם בשעת מקח לא היה אונאה כלל, ונשתנה השער ויש עתה אונאה שתות או יותר, אין בזה לא דין אונאה ולא ביטול מקח⁷⁰, אלא שיש אומרים שאם לא היתה הסחורה ביד המוכר בשעת קנין ועתה כשקבל הסחורה נשתנה השער, יש בו דין אונאה לפי השער של עכשיו⁷¹.

וה"ז כאילו נתרצה בפירוש בקיום המקח, ואין המאנה יכול לחזור, ומ"מ אם רוצה המתאנה הראשון לחזור, מאיזו סיבה שהיא, יכול לחזור, דכל שלא עבר זמן כדי שיראה לא נמר בדעתו לקיים המקח, וע"י מחנ"א סימן יב, חידושי רעק"א, נחלת צבי לסימן רלב סעיף ג, שו"ת השיב משה סימן קב.

⁶⁷ שו"ע ונו"כ שם יב יג

⁶⁸ שמכיוון שנקנה המקח, ברשות לוקח הוקר או הוזל, ומשמע בשו"ת השיב משה הנ"ל שאם באמת חשב בלבו למחול, לדעת האומרים מחילה בלבד הוא מחילה, אסור לו לתבוע עתה האונאה, ואם נתייקר ובא עתה לתבוע הוא כאומדנא דמוכח, דלכו"ע הוא מחילה אפילו בלב.

⁶⁹ שו"ע ונו"כ שם ט וכפירוש הנה"מ סק"ז

⁷⁰ וכתב הנה"מ בשם מהרי"ט שאף אם יתברר בעדים שנתאנה בשעת מקח, כיון שנשתנה השער שוב אינו יכול לחזור, ולפי סברת הנה"מ איירי כשאין כאן ספק אם נודע לו האונאה קודם שנוי השער ומחל, שאפילו לא נתאנה בשעת מקח, בא להשמיענו שלא נאמר שבתוך שיעור בכדי שיראה ה"ז כאילו עדיין לא נתקיים המקח, וממילא אם נשתנה השער בינתיים ויש עתה אונאה נימא שיש בו דין אונאה, קמ"ל דאולינן בתר שעת המקח.

⁷¹ פת"ש שם סק"ז בשם שו"ת פנים מאירות ה"ב סימן ח במי שנתחייב להעמיד סחורה לזמן פלוני, ובינתיים נתייקר השער, דכיון שאין קנין בגוף הסחורה, ואף לא קנין מעות, אלא התחייבות להעמיד סחורה, אולינן בתר שעת הקנין בסחורה, ויש בו אונאה ובטול מקח לפי השער שבשעת קנין (ע"י משפ"ט שלום סימן רט סעיף ו בדין הקנינים), וע"י נה"מ סימן רל סק"א, ובשו"ת בית אפרים הו"מ סוף סימן ד כתב (איירי שם בשנוי ערך המטבעות) שאם ידוע בשעת ההתחייבות שעלול השער להשתנות, וקנה בקנין גמור להעמיד לו הסחורה, אזלינן לענין אונאה בתר שעת ההתחייבות, אבל אם לא היה ידוע שעלול להתייקר בשיעור זה, מודה לדעת הפמ"א דאולינן בתר שעת הקנין בגוף הסחורה, וע"י נחלת צבי. ובערך ש"י סימן רט כתב עפ"י דברי הרא"ש בתשובה בענין חכירת הגאבלע שכל דבר העלול להשתנות אין בו אונאה, א"כ בכל פסיקה על הפירות אין דין אונאה, עיין שם, ודבריו צ"ע. ובנחלת צבי הביא בשם מוה"ר יהושע העשיל אשכנזי שאם נתן מעות על סחורה, וקודם שמשך נתייקרה יותר משיעור אונאה, דכיון שבשעת משיכה יש דין ביטול מקח יכול לחזור אף בלא מי שפרע, והנח"צ חולק, דכיון שהיה קנין מעות כשלא היה אונאה חייב במי שפרע.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

